T.B.M.M.
CUMHURİYET HALK PARTİSİ
Grup Başkanlığı
Tarih 19.4.2004
Sayı 1780

CHP

7/2402

TÜRKİYE BÜYÜK MİLLET MECLİSİ BAŞKANLIĞINA

Aşağıdaki sorularımın Kültür ve Turizm Bakanı Sayın Erkan MUMCU tarafından yazılı olarak cevaplandırılması hususunu saygılarımla arz ederim.

Atillâ BAŞOĞLU
Adana Milletvekili

2863 Sayılı Kültür ve Tabiat Varlıklarını Koruma Kanunu 6. maddesi (d) bendi 3. fıkrası, mozaikleri "Korunması Gerekli Taşınmaz Kültür ve Tabiat Varlıkları" kapsamına almıştır. Aynı kanun 20. maddesinde "Taşınmaz kültür varlıkları ve parçalarının, bulundukları yerlerde korunmaları esastır. Ancak, bu taşınmaz kültür varlıklarının başka bir yere nakli ***zorunluluğu varsa veya özellikleri itibariyle nakli gerekli ise***, Koruma Kurullarının uygun görüşü ve gereken emniyet tedbirleri alınmak suretiyle Kültür ve Turizm Bakanlığınca istenilen yere nakledilebilir." ifadeleriyle bu varlıklarımızın zorunlu haller dışında nakledilemeyeceğini hükme bağlamıştır.

Kanun hükümleri bu derecede açıkken İstanbul'da yapılacak olan NATO toplantılarında sergilenmek üzere eşi benzeri bulunmayan Zeugma Mozaiklerinin Birecik Barajı inşasının getirmiş olduğu zorunluluklar sonrasında nakledildiği Gaziantep ilimizden İstanbul'a taşınması düşünülmüş, yerel değerlerine büyük bir faziletle sahip çıkan Gazianteplilerin muhalefetiyle karşılaşılmıştır. Sınıfında dünyanın en büyüğü olan, Tunus'taki Bardo Müzesinin 600 metrekare ve 7 renkten oluştuğuna dikkat edilirse Zeugma Mozaiklerinin 850 metrekarelik ölçümü ve 13 rengiyle sahip olduğu değer ve bu değerin korunmasında gösterilmesi gereken yüksek hassasiyet açıktır.

1. Gaziantep'in taşınmaz tarihi zenginlikleri arasında yer alan Zeugma Antik Kenti mozaiklerinin NATO toplantısı için İstanbul'a taşınmasındaki sâik nedir?
2. Mozaiklerin su altında kalmaktan kurtarılması nakillerini zorunlu kılmışken, İstanbul'a taşınmaya çalışılması ilgili kanunun yukarıda belirtilmiş olan hükümlerine aykırı değil midir?
3. Anılan eserlerin restorasyon çalışmasının bile İtalyanlar tarafından yapıldığı ve topraklarımızdaki keşfedilmeyi bekleyen değerlerin her birisinin, Batılılar tarafından çok eskilerde keşfedilmiş olduğu bilinmekteyken, onların bizden iyi bildiklerini onlara göstermek gibi bir durumla karşılaşmıyor muyuz?
4. Asliye Hukuk Mahkemesinin ihtiyati tedbir kararına rağmen bu yeri doldurulmaz tarihi mirasın taşınmasında bakanlığınızca bu kadar ısrar edilmesinin sebepleri nedir?

5. Nakil sırasında bu paha biçilmez eserlerin zarar görmeleri olasılığı nedir? Nakliye şirketi bu hususta sorumluluk almakta mıdır yoksa hasarsız taşıyamacağının örtülü bir kabulü olarak garanti vermekten kaçınmakta mıdır? Hasarsız taşınması garanti edilemeyen ve dünyada tek örneği olan bronz Mars heykelinin taşınmak istenilmesinin mantığı nedir?
6. Nakilin gerekliliği ve nakil şartları hususunda üniversitelerimizin Arkeoloji Bölümleri ve Sanat Tarihi Bölümlerinin görüşleri alınmış mıdır?
7. Yrd. Doç. Dr. Rıfat ERGEÇ'in konuyla ilgili raporu bakanlığınız tarafından dikkate alınmış mıdır, rapor hakkında bakanlık görüşü nedir? Anılan kişinin mozaiklerle ilgili olarak "Kenarlarda kırılmalar görülmüştür. Bunlar mozaikler daha yola çıkmadan başlayan tahribattır. Tahribat indirip bindirmeler sırasında artabilir. Mozaiklerin konduğu sandıklarda dolgu malzemesi olarak kullanılan renkli strophor ile bazı mozaiklerin üstlerinin örtüldüğü gri sünger asit içerdiğinden, mozaik taşlarında bozulmalara yol açacaktır." ifadeleri hakkında ne düşünüyorsunuz?
8. Zeugma mozaiklerinin restorasyonunda çalışan Dr. Celal KÜÇÜK'ün "Çam ağacından yapılan sandıklar mozaiklere zarar verir. Mozaikler kalıplar içine konmalı ve polikarbonlara sarılmalı. Bunlar yatak süngerlerine sarılmış." ifadeleri hakkında bakanlığınız görüşünüz nedir? Sandıkların ağacı hangi maddeden yapılmıştır?
9. Bu insanlık evrensel ortak kültür mirası taşımış olduğu evrensel değer ve karşılaşılan riskler göz önüne alındığı taktirde bir takım suiistimallere dahi yol açabilecek bir nakil işlemine baş vurulmasının sâiki nedir?
10. Yargı tarafından durdurulacak bir fiili bakanlığınızın işlemesinde sorumluluk kime aittir? Fillinizin yargı tarafından durdurulması yürütme olarak hükümetinize ağır gelmemiş midir?